

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmintesen küldendők
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Gazdasági Ismeretek.

A termés be van takarítva, nagyrészen eladva, a lefolyt gazdasági évet befejeztnek mondhatjuk. A mit ezután tesz a gazda, az főleg jövője előkészítését, biztosítását képezi. Ki mint vet, úgy arat, régi közmondás, mely hogy fentartja magát most is, csak igazságáról ad tanúságot. Ámde nemcsak realis voltában, hanem magassabb, erkölcsi jelentőségében is igaz marad e példa szó cselekedeteinkre és törekvéseinkre nézve. És aki felül emelkedett a vaksorsba vetett hiten, ki jövőjét nem pusztán vakszerencsére alapítja, — bizonyára okosan és megfontolva készíti elő szerencsésjét, melyet fejleszteni és biztosítani magunk és mások iránti köteleességünk hozza magával. Már pedig éppen a magyar gazda az, kinek mindent meg kell tennie existenciájáért, melyet tűz, víz és a természet mindenféle csapása fenyeget éppen úgy, mint Amerika és Oroszország bő termése, a kereskedelmi és politikai viszonyok váratlan alakulásával együtt.

És ennyi támadás dacára is emelkedik a föld ára. Nemcsak a mi népességünk szaporodása okozza ezt, mely aránylag csekélynek mondható, hanem a magyar gazda szakértelmének s mondhatjuk élelmességének emelkedése is. Jobban tudja mivelti a földet s jobban tudja értékesíteni a termést; belátja azt, hogy a föld háládatos tud lenni s nem függ borse spekulánsok mindég rebegő magatartásától.

És mi mégis azt állítjuk mindeme haladás láttára is, hogy kivált az erdélyrasi gazda még mindég hátra van a többi országrész gazdáival szemben, tudjuk a hátramaradás részbeni okait pl. az olcsó tőke hiányait, sok helyen a vasuti közlekedés elégtelenségét, a drága kézi munkaerőt a romániai versenyt stb. s nem is a multért,

melyet úgy se lehet helyrehozni, hanem a jövőért szólnunk most, midőn a jó munkának jó eredményét tapasztalhatjuk, hogy igyekezni kell mind ama segédeszközök megszerzésére, . . . melyet az egészen külön tudományággá fejlődött mezőgazdaságnak a földtan, vegytan, gépészet, állattan, növénytan, orvosi tudományok stb., a tapasztalatok gazdag halmazával nyújtanak. — És mint egyéb téren, itt is az egyesülés tehet rendkívül sokat. Például drága gépek, melyeket egyes nem hozhat meg, egyesületek által könnyebben szerezhettek meg s jó idő és munka beosztással mindnyájának sokszoros hasznot hoznak. — A filloxera elleni védekezés szintén csak így oldható meg teljes sikerrel.

A beálló tél napjait használja fel minden gazda jövőjének lehető biztosítására.

Szám 72.—1891.

K. Gy.

Szabályrendelet*)

a községi és körmegyei, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetéről,

I. A nyugdíjalap létesítése, célja és részesei.

1. §. Alsófehérvármegyei közönsége a községi és körmegyei, valamint azok özvegyei és árvái javára nyugdíjalapot létesít azon célból, hogy nevezettek az ezen szabályrendeletben megállapított feltételek beállta esetén az alább meghatározott mérvű ellátásban illetőleg nyugdíjban, vagy neveltetési járuléklban részesülhessenek.

2. §. A nyugdíjintézetnek feltétlenül és kötelezőleg tagja a vármegye területén levő minden nagy község, illetőleg körmegyei törvényszerűen megválasztott rendes jegyzője.

Nem kötelező a belépés a 60-ik életévüket meghaladott igyözőkre nézve.

*) Ezen szabályzat felszólamlás tehetés végett most lett kihirdetve.

3. §. Ezen nyugdíjalap létesítésére szolgálnak a következő jövedelmi források:

a) A községi és körmegyei nyugdíjalapja részére eddig begyűlt s vármegyénk által kezelt pénzalap.

b) Minden jegyző által megválasztása alkalmával belépti díj címén fizetendő járulékl, mely 500 frt alapösszeg, illetőleg ezt meghaladó rendszeresített fizetésüknek (ide nem értve lakbért, utazási, irodai, szolgálati stb. átlágyt) tíz százalékában állapítatik meg, mely a fizetés folyósításától kezdve egyenlő havi, vagy évnegyedes részletekben egy év alatt fizetendő be.

3.) A 40 éves korukat meghaladólag szolgálta lépők által „kordij” címén az előbbi szakaszban foglalt összeg után fizetendő további 10%, mely szintén egy év alatt fizetendő be.

4.) Ha valamelyik jegyző fizetése felemeltetik, az egy évi fizetési többlet 30%-ka egy év alatt befizetendő.

5.) A nyugdíj-intézet összes tagjaitól egész évi fizetésük, illetőleg az 500 frt alap összeg 3%-ka állandó járulékl képen fizetendő be, havi, vagy évnegyedes előzetes részletekben.

6.) A jegyzőkre és községi bírakra kirótt fegyelmi bírság pénzek és rendbírságok.

7.) Különböző adományok.

8.) A vármegye által évről-évre az egyenes állami adó után kirovandó pótdado, melyhez azonban a rendezett tanácsu városok nem járulnak.

Az 5. pont alatti jövedelem kivételével a többi bevétel a nyugdíjintézet alapitókájának gyarapítására fordítandó s ekkor kamatainak 90%-ka vehető nyugdíjazásokra s ib igénybe.

A kamatok 10% és az 5. pont alatti járuléklak az ellátás és nyugdíjazás évi szükséglete által fel nem használt maradványa mindég a tőke gyarapítására forrítandó.

II. A nyugdíjalap kezelése.

4. §. A községjegyzői nyugdíjalap a törvényhatósági közgyűlés felügyelete és a m. kir. belügyminiszter főfelügyelete alatt áll, de ügyeit a jelen szabályrendelet értelmében az 5. §-ban elősorolt tagokból álló választmány intézi.

5. §. A nyugdíjalapot kezelő választmány áll a me-

TÁRCA.

A szabadságharc kiállítványairól.

— Saját levelezőnkől —

Budapest nov. 26.

A szabadságharc emlékeinek kiállítása egyre szebb, egyre gazdagabb lesz. Nincs nap, hogy a kiállítás rendezése ne kapna valami újabb tárgyat, a melylyel vagy az arcképeknek, vagy a csataképeknek, vagy a proklamációknak, vagy vértanúktól maradt ereklyéknek gyűjteménye szaporodik s épen ezért nem akad látogató, a ki ha naponként is el megy ne találna valami újat a mi figyelmét lebilincseli.

A tömérdek új tárgy következtében a kiállítás összes terméit ujonnan kellett berendezni s az új berendezés szerinti tárgymutató is már megjelent. Vaskos fűzetű lett már ez a tárgymutató, pedig csak a kiállítás egy részére a nyolc kisebb-nagyobb terem falait betöltő kép-gyűjteményre vonatkozik. Az ereklyék gyűjteményének ezer meg ezer aprósága, a különböző fegyverek, a rendkívüli gazdag pecségyűjtemény s a tömérdek proklamáció nincsenek felvéve a katalógusba.

A proklamációk kiállításának alapos megismerésére napok kellenének. Az ujabban kiállított proklamációkból kiirók néhány érdekesebb pontot.

Érdekes csatárészlet leírásokat fedeztem fel néhány kiállítványban. Így például a „Felső tiszai hadseregünk győzött, Schlik verve vár” feliratu proklamációban 1849. január 23-dikáról a honvédelmi bizottmány Szemere Bertalan országos biztos következőleg hangzó harctéri tudósítását közli:

Schlik részint Tályán, részint Liskánál tört elő Emitt Liskánál feltartóztatta seregünk.

Amott Tarcalon tul pedig megszalasztotta — és ha a köd nem gátolja, nagy része elgotatott volna. — Sok halottjai, sebesültjei maradtak — és sok elhányt fegyvert kaptunk. Egy huszár, Takács István, egy őrnagyot levagott, egy kapitányt elfogott.

Jellemző az, hogy az ellenség tisztjei kardjokra fejez zsebkendőt tűzvéden „éljen a magyar” kiáltással közeledtek. A mieink viszonzotak. Oly közel jöttek egymáshoz, hogy kezét szoritának. Egy huszár, Péterfi, lováról leszált. Az ellen közül egy kapitány lovára felült. Ekkor azonban álnokul az ellen támadást parancsolt. De a mieink löttek — a huszárok vágtak — és így a vitézül visszavert ellenség meg futamodott.

Az álnokság meglelte bérét. — Az áruló csaló őrnagy vágatott le — a jóra kapott kapitány fogatott el alóta a ló kilövetvén. — Mily becstelenségekhez nyul az ellen!

Egy másik proklamációban Szemere Bertalan január 24-ikéről a következőket jelenti Tokajból:

„Két rendbeli tudósítomhoz, a tegnapi és tegnapi előtti diadalról, csak azon örvendetést adhatom pótléklul hogy a harmadik napot, és harmadik diadalmunkat nem várta be az ellen, hanem tegnap éjjel Schlik le — és megverve elszökött.

Nem evett, nem ivott, nem pihent serege, s egy folytában Kérig futott Abaujmegyében. Késő éjjel vonult át Tályán, Szántón, dobozó-zajnáklul, nem háborgatva kevélyen az előjárókat, mint másszor, szóval, mint szököhöz illik. — Serege kedvetlen, levert, 40 szekér vitte sebesültjeit.

A mi hadunk tüstént követte ma, s Szántón, Tá-

lyán, s Golopon hál. . . Magam maradtam itt a tömérdek élelmi, szállítmányi és sok hullongó emberek miatt.

Történetek nevezetes esetek is. A huszárok tegnapi rohantak a félködben, és hirtelen körülvesszik Schlicket és táborukat Schlick hűvelbe dugja kardját „éljenek a magyarok” kiáltja, üdvözli a huszárokat, a huszárruhába öltözött, a huszárok, becsületes lelkekkel, a magyar hangra és ruhára meghöklentek, megszelidültek. Mig a barátkozás folyt, jött a vacsra csapat, és Schlick, a ravasz, megszabadult. Egy segédtsízt volt a huszárokkal, ezt Schlick meg is csokolta. de a csók vizsgálat alá vétetik.

A tegnapielőtti eselt megiram, melynek hőst a csalárd őrnagyot, Takács István levágta.

Tegnap pedig Kisfaludon hasonló történt. Egy századunk félig véletlen egy ágyu-telepre ment, bukkant, és egy osztály ellenre. — Az ellen-parancsnok „lábhoz” parancsolt. Megadta magát. Baráti szót emlegetett, kapitányunkkal kezét fogott. Következett volna a lefegyverzés, de hirtelen támadást parancsolt az ellen, a mieink elvesztették a becses foglalatát, a vigyázatlan és hiszékeny kapitányt alkalmasint áldozatul esik. — Ez is vizsgálatni fog.

A magyar még mindig nem bir lenni sem ravasz, sem álnok, sem nagylelkűten.

Nem érdektelen az a proklamáció sem, a melyben Kossuth a fehérmegyeieket a következőleg buzdítja honvédek állítására.

A haza bizonyos megmentése végett 30,000 fõny-magyar tartalék seregre van még szükségünk. Ezt önkénytesekből akarom kiállítani, és ügyes tábornokoktól segítve magam személyesen vezérelni.

Szolgálati kötelezettsége a tartalék seregnek addig lesz csak, mig a muszkákat hasznák földjéről ki nem ker-

gyei főjegyzőből, főügyészből, pénztárnokból és főszámvevőből, a megyei törvényhatósági közgyűlés által választott két oly tagból, ki nem községi tisztviselő és a nyugdíjintézet tagokból az alispán által minden 6 évben egybehívott közgyűlésen választandó hat tagból.

A választmány elnöke az alispán akadályoztatása esetében a főjegyző s ennek akadályozása esetében az árvászeki elnök, pénztárnoka a megyei pénztárnok, jogtanácsosa a megyei tisztviselő. Jegyzőjét maga kebeléből választja 6 évre.

Az időközben elhalt, vagy leköszönt tagok helyét a törvényhatósági közgyűlés, illetve a nyugdíjintézet tagokból a 11. § szerint egybehívandó rendkívüli közgyűlése választ.

6. §. A nyugdíjalap választmány feladatát képezi.

1. Az alap vagyona felőlesztés atatt való kezelése.

„Az alap vagyona gyűmölösztés végett csak magyar állampapírokba, az állam által kamataikra nézve biztosított értékpapírokba, magyar földhitelezési záloglevelekbe és jó hitellő takarékpénztárakba helyeztető el vagy pedig föld és házbirtokokra annak feleértékeig kikölesönözhető, továbbá kellő jövedelmi alap kimutatása mellett, a kölcsön felvételekre nézve az 1886. évi XXI. t. c.-ben foglalt intézkedések szemelölt tartásával a vármegyének általános érdekű közlésekre kölcsön adható.”

2.) Az ellátásért, vagy nyugdíjazásért folyamodók kérvényeinek az alapszabályok értelmében való elintézésére s ellátására, illetve nyugdíj intézményeik utalványozása.

3.) A megyei, illetve nyugdíjintézet pénztárnok által kezelt pénztárnok félévenkénti megvizsgálása, mely pénztárt azonban az alispán a vármegyei pénzkezelésre vonatkozó szabályzatban meghatározott módon és időközben, két választmányi tag felhívására pedig a felhívók jelenlétében azonnal is megvizsgálni tartozik.

4.) A pénzintézetek megjelölése, a melyekbe az alap tőkét elhelyezendő és a bevásárlandó értékpapírok meghatározása.

5.) Az alaptól kölcsönért folyamodóknak kölcsönök megszavazása.

6.) Az ellátást, vagy nyugdíjat élvezők által intézményeik kiszolgáltatására nézve emelt panaszok megvizsgálására és elintézésére.

7.) A nyugdíjalap múlt évi állapotáról s pénztári állásáról szóló jelentésnek a törvényhatósági tavaszi közgyűlés elé terjesztése.

Minden ülésről rendes jegyzőkönyv vezetendő.

Érvényes határozat hozatalra az elnökön kívül legalább 4 tag együttes jelenléte és általános szótöbbsége szükséges. Nem egyhangú szavazásnál a szavazatok a jegyzőkönyvbe névszerint iktatandó be. A szavazatok egyenlő megoszlása esetében az elnök szavazata dönt.

7. §. A választmány határozatait ellen beadott fel-folyamodások felett II od fokulag a törvényhatósági közgyűlés, III-ad fokulag pedig a belügyminiszter határoz.

8. §. Az alispán, mint a választmány elnöke képviseli a nyugdíjalapot és választmányát hatóságok és magánosok irányában. Összehívja a választmány gyűléseit, minden 6 évben a közgyűlést; kitűzi a napi rendre kerülendő tárgyakat, minélfogva a folyamodványok és öváll

getjük. Minden ember 20 forint foglalót kap, ruházata, díja, ellátása — mint a többi hadseréggé. Mint mondám: vezérem, Attyja magam leszek. És hiszek Istenben, e serég lesz szabadságunk biztosítója mindezenemű vizsaly és veszély ellen. Óhajtanék látni e serégnél egy pár ezer fehérmegyei magyart. Számíthat-e? s mennyiben számíthat a nép hű szolgálja, Kossuth Lajos, Fehérmegye népére, hogy őt e vállalatban elősegítik?

Mondják meg ezt a népek nevében; írják össze falunként az önkényeseket, menjenek magok hazafui példával előre. ne hagyják el az erőfeszítésben kormányzókat. Hiszek Istenben, ez az utolsó áldozat lesz a szabadságért, melyet — mint az aratást — Isten csak munka után ad.”

Legujabban megkapta a kiállítás azt az érdekes kiállításnyit, a melyben magyar francia és német nyelven 1850. február 28-iki kelettel Szalay László és társai a magyar száműzöttek nevében, mint a magyar nemzetnek oly fia, a kik egyedül vannak abban a helyzetben, hogy tökéletes szabadsággal nyilatkozhatnak a világ minden nemzetének szíve előtt, védelmére kelnek a jogtalanul leigázott haza szent ügyének s titakoznak az üldözések, vagyonelkobozások, számkivetések és kivégzések ellen.

Szalay Lászlón kívül aláírták e tiltakozást Prágay János ezredes, Fornét Károly őrnagy, Hamvassy Imre őrnagy, Radnits Imre százados, T. Wimmer A. G. volt telyhatalmu megbízott a porosz udvarnál és Damburgh Ede Tivadar teljhatalmu megbízott az egyesült amerikai államok kormányánál.

r. lev.

indítványok a gyűlés előtt hozzá bejelentendők, ő írja alá a hitelesített jegyzőkönyvet s minden az alap nevében kiadott iratot. Ő rendeli el, ő tartja meg a pénztári vizsgálatot.

9. §. A választmány jegyzője vezeti a jegyzőkönyveket és ellenjegyzi mindazon okmányokat, melyeket az elnök alispánnak alá kell írnia. A pénztárnokkal együtt összeállítja a törvényhatósági közgyűlés elé terjesztendő évi jelentést.

10. §. A pénztárnok vezeti az alap összes számadásait; a pénztárt a pénztári szabályok s a választmány utasításai szerint kezeli. A pénztárba befolyó összegeket, a havi kifizetendő összegek levonásával 3 nap alatt utkarékpénztárba helyezi. A pénztárt bármikor vizsgálat alá tartozik bocsátani. Az alapnak reá bizott vagyonaért felelős.

11. §. A 6 évenként tartandó rendes közgyűlésen kívül a nyugdíjalap tagjai rendkívüli közgyűlésre csak az esetben hívandók össze, ha valamely okból megüresedett választmányi tag hely betöltendő; ha 10 tag írásban kívánja vagy ha a közgyűlést valamely különös körülmény tenvé szükségesé.

Az ily rendkívüli közgyűlésre a tárgy megjelölése mellett az alap minden tagja meghívandó.

Az ügyek feletti határozat rendszeren a felszólalok szám arányában mondandó ki. Ha azonban valamely kérdés csak szavazással dönthető el, vagy ezt 10 tag kéri minden esetben titkos szavazás rendeltendő el, mely csak személyesen gyakorolható, Érvényes határozat hozatalra legalább a tagok egy harmadának jelenléte s azok általános szótöbbsége szükséges. A választmány azon tagjai kik a nyugdíjintézetnek nem tagjai, az elnökök kivéve, kinek egyenlő szavazat esetében döntő szavazati joga van. Részt vehetnek ugyan a közgyűlésen s fel is szólhatnak, de szavazati joggal nem bírnak.

12. §. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökön kívül két tag küldendő ki, a kik a jegyzőkönyvet aláírják,

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Marosújvár, 1891. nov. 26

Apropos! a „Közérdek” legutóbbi számában „A közönség köréből” cím alatt „Licht, mehr Licht” mottóval egy kis észrevétel látott napvilágot. — Az előttem ismeretlen ur némi bosszankodással beszéli el, hogy mily rémszeges sötétségben kellett egy óra hosszat a Szentkirály és Magyar-utca nevet viselő vonalokon bandukolnia s végül bosszankodásának méltó érzetében kéri a rendőrséget, hogy mehr Licht legyen.

Olasva az észrevételt per analogiam elhatároztam, hogy egyet-mást magam is elmondok a mi utcai világlátásunkról, kapcsolatosan azon famoszus reudelettel, melyet városunk polgármestere egy pár nappal ezelőtt kihirdetett.

Az igaz, hogy mi annyira kincstáriak vagyunk, hogy még a kisasszonyok is kincstáriak, így nevezvén el egy már nem közönséges fiatal ember az újvári kisasszonyokat. De ezen túlságosnak látszó kincstáriasság néha nem éppen rossz reánk nézve, sőt előnyösnek mondható.

A vagy nem a kincstárnak köszönhetjük, hogy Felvinc mellett mi is város vagyunk s bizonyára a t. szerkesztő urak is halották azt a reánk nézve hizelgő megjegyzést. Ez a város falu s ez a falu város.

A kincstárnak köszönhetjük kulturális vívmányainkat is s végül — ha már van valami köszönet benne — azt is, hogy ily körültekintő s genialis bíránk, pardon polgármesterünk van.

De térjünk a dologra.

Az utcai világítás nálunk nem hogy gyarló, de erről beszélni sem lehet. A kincstár csak az öt legközelebből érdeklő épületek s a bányák tere körül világítást; utcai világítást nem ad. Ez a község resortjába tartozna, de a község oly szegény, hogy költségvetésébe ilyesmi fényezésre még a legcsekélyebbek mondható összeget sem vehet fel. Így kénytelenek vagyunk továbbra is Luna asszonyoságnál maradunk világítás dolgában s megelégedni avval, hogy csakkal nappal látszunk városnak este pedig Felvinczóni is rosszabbak. Hogy mikor beszélhetünk volna ily körülmények közt Újvárt utcai világításról, még sejtetem sem volt, pedig szeretünk városiaszkodni erősen.

De hát nem azért van nekünk ily derek polgármesterünk, hogy ezen a bajon oleson, okosan s pillanat alatt segíteni ne tudjon. És most hozzád fohászok od Muzsa! Adj kellő ihletet, hogy hűségesen zenghessem el a nagy férfi még nagyobbserű reudeletét. Segíts kenetteljes szóokai ékeszólással, hogy méltóan dicősthessem a férfit, kihez hasonlót nem szült még a Fin de siecle.

Történt pedig az urnak 1891. évében Szent András hava 22-én, hogy Marosújvár városának dobosa (Gornik) a polgármester ur felsőbb reudeletére kidobolta

a város minden lakójának, hogy este lámpa nélkül senkinek sem szabad az utcán járnia, kit pedig lámpa nélkül talál a rendőrség (bakterek, esküdtek s a polgármester ur) azt irgalom nélkül bezárják.

Gondolhatják a tekt. szerkesztő urak, milyen consternatio szállott meg miudnyájunkat. Egyik egyben másik masban kereste igazolását atyailag gondoskodó polgármesterünk reudeletének. Remegve, suttogva beszéltek különböző különböző híreket. Rablás, éjjeli megtámadások, orozva, történt nyaklevésekről beszélt a fáma, de a polgármester nyakig be volt gombolkozva s reudeletének okát kieszélni halandónak nem sikerült.

De valamint a szeg is kilyukad a zsákból, úgy a polgármester ur famoszus reudeletéről is lehullt a fátyol s ma már rideg meztelenségben áll előtűnk.

London, Páris, Bécs. Budapest rendőrőfőkei jertek Maros Újvárra s bámuljatók polgármesterünk genialis intézkedéseit; rakjatók le lábaihoz elismerésektnek soha elnem évülő koszoruját. — Tanuljatók meg, hogy kell a tolvajokat lehetetlenekké tenni s mint lehet egy város személy és vagyonbiztonságát biztosítani lámpásokkal s mily olesón lehet ezzel kapcsolatban az utcai világítást berendezni.

Igen, mert önöknek uraim, kik kis Miskák polgármesterünkhez képest, tudniok kell, hogy eme nagyszerű reudelet a tolvajok és az utcai világítás érdekében hozatott s a dolog quintessentiája abban kubminál; hogy lámpása lévén minden embernek, az utca világítást mindenki maga eszközli magának, a tolvajok pedig, miután lámpással nem óhajtanak működni, önkényt elhagyják a város területét. (Éppen most értesültem, hogy legnagyobb részük jelentkezett s a polgármester ur tudtával elhagyták a várost.) Soha ily nagyszerű eszme! Méltó a század végéhez!

Füstre felakasztott és ezután felakasztandó kolbászkok, hurkák, disznó-lábak fonodjanak koszoruvá s gazdáitok nevében koszoruzzátok meg e dicső férfit.

Ti pulykák, kappanyok, rucák, kakasok és libák, az ólakban, pajtákbán és kakasülőkön zengjétek dicsőhymnust s legyetek nyugodtan, most a küszöbön lévő adventon s a közelgő farsangon gazdasszonyotokon kívül más nem fogja lábatokat megmosni.

Mi pedig áldozunk méltó elismeréssel néked oh; dicső férfi s legyünk büszké, hogy magunkénak mondhatunk.

Sárkefe.

Közoktatás.

A magyarországi néptanítók pártfogóihoz intézett kérelem.*)

A magyar nemzet legezerényebb napszámosait, a néptanítókat, hazánk egyik nagy fia azon harcosok közé sorolja, a kiknek hivatásuk, hogy a hazánk földjén egészen meghódítsák a magyar nemzeti műveltségnek.

Megérdemeltük-e már mi néptanítók ezen kitüntést, vagy csak ezentul leszünk arra méltókká, nem mi dönthetjük el. Csak azt az egyet vallhatjuk magunkról minden szerénytelenség nélkül hogy napról napra világosabbban és tisztábbban áll előtűnk ama nagy feladat, mely reánk a népnevelés terén várakozik, s ezért még segélyző, jótékony egyesületeink körében sem feledkezünk meg arról hogy a nemzeti közérzületet ápolják.

Az „Eötvös-alap” azon magyarországi tanítóka egyesíti, a kik példát akarnak mutatni a népek, hogy miként kell egymást kölcsönösen támogatni abban, hogy gyermekeinkből édes hazánknek hasznavehető derék polgárokat neveljünk és e mellett a kölcsönös jótékonyt is gyakoroljunk.

Az „Eötvös-alap” nem más, mint főleg ama „nemzeti népnevelési egyesületeknek” másod hajatása, melyeket nagy Eötvösünk kezdeményezett de a melyeknek még az időszerűt nem lehetett felvirulniok. Mi néptanítók nem engedjük a nagy eseménynek teljes elenyészését s megtettük, a mi szegénységünkötől a példaadásra nézve kitelhetett.

Százakra megy már azon tanítók gyermekeinek száma, a kiket mint egyetemi-, képezői, ipar- és polgáriszkolai jeles tanulókat az Eötvös-alap támogatott, és e mellett százaka segített a tanítók özvegyei és árvái közül is.

A magyarországi tanítók „Eötvös-alapja” jótéteményeivel a népoktatásügyi munkáit vállásra és nemzeti-ségre való tekintet nélkül gyámolítja. Tizenhat évi fennállása óta 31875 forintot nyújtott részint ösztöndíjak, részint segélyösszegek alakjában a hozzá folyamodókának s ily módon 181 róm. kath., 96 ev. ref., 76 ág. ev., 8 gör. kath., 7 unit. és 63 izr. vallású, összesen tehát 431 tanító család gondjait enyhítette. Áldásos tevékenysége, abban is nyilvánult, hogy ezen idő alatt kétt ízben tekintélyes összegeket gyűjtött az árviz által sújtott vidékek szá-

*) Felkérjük lapunk t. olvasóit, az oktatásügy barátait a pártfogásra, bármily csekély adományt szívesen fogadunk. Szerkesztő.

mára, és gyermekei iródi segnak is őt országi ta

Azo

melyet a felmutat, igényekue gyermeke százakat gyeket és sőt azon azért ne jótétemén csak ritka

Egy

létesítse a melyben egyetemel mérsékelt a magyar a család hajlékuk egyesülete

A n

akarjunk tünk, ma szágoknak dön nemz örömmünne hogy a m kái is h hez, és p alopját a

Az

hetné sze fogásukra zeti celok nemzet

Eötvös-al

Ugy

mólyen t tanítók nagy köz ha lehets gyűjtést a

Az

tővárosi Budapest ni fogja. közoktatás József kir kény több

Mel

kérelmün tük és ne ha nem v országos kik soha alatt alká dezésünk tunk.

Buda

az „Eö

LAK

máts, és hogy egyes vidéki tanítók egyetemünket tanuló gyermekeiket 2570 forintot jutott az alap pénztárából iródi segélyezésért; ezenkívül a „Tanítók Orsz. Árvaháza”-nak is öt ízben összesen 1670 forintot nyújtott, a magyarországi tanítók javára pedig 43,048 forintnyi tőkét szerzett.

Azonban bármily szépnek lássák az eredmény, a melyet a magyarországi néptanítók Eötvös alapja ez ideig felmutat, korántsem felelhet meg az még ma ama nagy igényeknek, melyeket a szegény tanítók és jelesen tanuló gyermekek irányában jogosan támaszthatunk. Évenként százakat kell üres kézzel elbocsátunk. A szegény özvegyeket és árvaakat sem részesíthetjük kellő támogatásban; sőt azon szerencsétlen kerdeműlt tanítóknak is, kik csak azért nem részesülhetnek az országos nyugdíj intézet jótéteményében, mert 1875-ben már 55 éven felül voltak, csak ritkán nyújthatunk alamizsnát.

Egyesületünk feladatai közé tartozik az is, hogy létesítse a fővárosban a „Magyarországi tanítók háza”, melyben az egyesület rendes tagjainak felsőbb iskolákban, egyetemeken tanuló fiai részben ingyen, részben pedig mérsékelt díjért szállást kaphassanak; hogy otthona legyen a magyarországi néptanítók fiaiak, ha a szülei házból, a család köréből idegen emberek között kell elülnök; hogy hajlékuk legyen Budapesten az országos jellegű tanítói egyesületeknek, a melyben tanácskozásiakat megtarthatnak.

A nemzetünk évezredes ünnepe való előkészítést akarjunk felhasználni annak bizonyítására, hogy él benünk, magyar néptanítóknak is, a kövérület, mely országoknak, államoknak szolgál talpkövéül, támaszul. A midőn nemzetünk a közel jövőben megtartandó ezredéves örömnemre készül, illőnek, sőt kötelességnek tartjuk, hogy a magyar nemzet népoktatási intézeteinek a munkái is hozzájáruljanak ezen magasztos ünnepnek a fényéhez, és pedig az által, hogy megvessék ez alkalommal alopját a Magyarországi tanítók házához.

Az „Eötvös-alap” azonban csak az esetben teljesíthető szép feladatát, ha az a nemzet hű fiai kegyes pártfogására méltatnák s ha akkor midőn más szent nemzeti celokra áldoznak, egy-egy fillért juttatnának — a nemzet legszerényebb napszámásainak perselyébe — az Eötvös-alapra is.

Ugyanezért azon alázatos kérelemmel fordulunk a mélyen tisztelt Szerkesztőség elé: méltóztatnék a néptanítók Eötvös-alapját kegyes pártfogásába venni s a nagy közönséget annak hazafias támogatására felhívni — s ha lehetséges — becses lapjában az Eötvös-alap javára gyűjtést is indítani.

Az Eötvös-alapra szánt adományokat Róller Mátyás fővárosi polg. isk. igazgatótanár (Nagymező utca 1. sz. Budapest) mint az alap pénztárosa, pontosan nyilvántartja. Bizottságunk évi részletes számadásai a m. kir. közoktatásügyi miniszteriumhoz terjesztetnek fel Tóth József kir. tanfelügyelő ur utján, a ki az alap ügyét évenként több ízben személyesen is felvizsgálja.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Jól tudjuk, hogy a kérelmünk által nemes gondjainak számát csak öregbitették és nem is mertük volna ezt még most sem megtenni ha nem vennék észre, hogy ez idő szerint semmiféle országos gyűjtés sem folyik a sajtóban. E szünetben mi, kik soha sem akartunk más országos gyűjtések folyamata alatt alkalmatlankodni, megkísérítjük a könyörgést s esedezésünk meghallgatását bizalommaljesen remélvén, maradunk.

a mélyen tisztelt Szerkesztőségnek
Budapesten, 1891. november 15-én
alázatos szolgáló:
az „Eötvös-alap” gyűjtő központi-bizottság nevében
LAKITS VENDEL, **PÉTERFY SÁDOR,**
titkár. elnök.

Nagy Károly 1854—1891.

Már elhullatták a fák lombjait, a büszke tölgy csupasz ágakkal mered az ég felé, a kis galagonya bokor elbagyottan buzdók meg, mintegy remegni látszik a némaságban, midőn sárgult leveleit le-le kapkodja a hűvös őszi szellő. A tarka virágok gazdag színpompája, repdeső madarak vidám dalolása nem hirdetik már az életet. Elmétek álmodai, álmodai egy szebb, jobb jövőről, a mikor ismét előbivja őket egy titokzatos szózat s új élet pezsdül halmon, réteken . . . A sárgult levéllel, az elhervadt virággal együtt hanyatlott alá, az élet fájáról is egy levél. A hűvös szellő, mikor végig sirt a pusztaságon, hírül hozta azt is, hogy Nagy Károly m.-igeni ref. lelkész f. hó 23-án, alig 37 éves korában elhunyt. Elhunyt a férfikor reggelén, mikor annyi szép gondolat, vágy, remény teljesedésbe indult. Itt hagyta övéit, kiket egy szeretet, kiknek boldogítása volt szent törekvése.

Ó azon kevesek közé tartozott, kiknek élete nem üres hiúság keresésében zajlott le; kik nem csak élni, hanem használni is akarnak; kik jók és nemesek is tudnak lenni. Élete történetét írjam ide? Mintha lehetne ilyen fiatal életnek még története!

Szegény szülőktől származóit. Itt, Nagyenyeden töltte gyermek s majd ifju korát. Mint jó gyermek, testvér, szülőinek és testvéreinek; mint jó tanuló tanító és tanárainak szeretetét; mint nemes törekvésű ifju, ismerőseinek vonalmát méltán érdemelte ki, Mint sok más szegény sorsu ifju, ő is, a papi pályára lépett, melyen egész hévvel csüggött élte végéig. 1879-ben hid-almási, majd két évvel ezután, 1881-ben a m.-igeni ref. egyház választotta el papjaul. Rövid életének legjavát itt élte le. Szilárd jelleme, könyörületes lelke, híveinek közkedveljévé tette a még ifju papot. Azután hogy megücsült s kis fia születet még nagyobb lelkesedéssel, oda adással viseltetett hivatása s hívei iránt. Bizonyoságot tehetnek szavaim mellett ok, kik oly közel voltak hozzá kikkel megosztá szívének jóságát, szeretetét. Érettük küzdött, érettük fáradozott érettük lebbent el sohaj ajkairól, érettük ilte homlokát gondoktól sujtolt veritek csepp . . . És joert, nemesért dobogó szíve, örömben reppent midőn szeretetét viszonozta látta abban a kis körben, hál Istennek, megbizotta a postola volt.

És most ott pihen csendesen . . . álmodik szeretetéről . . . Mi pedig remegő ajkkal mondjuk:

béke poraira!

Temetése f. hó 24-én d. u. 3 órakor volt. Nt. Tókos Sándor, a gy.-fehervári egyh. megye esperese mondott szépimát a boldogult felett, a halottas háznál, majd a templomban dr. Elek Viktor gy.-fehervári ref. pap, mondott gyászbeszédet. A n.-enyedi theol. akademia dalkara szintén részt vett a gyászszertartásban. És még igen sokan, a boldogult papársai, barátai, tisztelői, kik mindnyájan úgy szerették, becsülték őt.

A theologiai estély.

Ha lett volna május a várbeli toronyórán s lett volna bár tizedannyi világítás körötte, mint a mily rettenetes sötétség szakott uralgani ott felbős estéken, — bizonyára 8 óra előtt 5 perccel olvashatt volna le arról a kíváncsi szem, midőn a mi kis „nagy” termink barátságos küszöbét átléptem.

A nézőtér zsúfolva volt s alig tudtam helyemre vergődni. Elhelyezkedvén a szeszélyes behuzatu padok . . . akarom mondani: a „körszékek” egyikén, üdvözlem bájos szomszédnömet. De már arra nem volt időm, hogy távolabb ülő ismerőseimet köszöntsem; mert — gyors egymásutánban háromszor szólalt meg a rendezői eszengettyű s a függöny felgördült.

Állának pedig előttünk az Istennek fölkenendő ifju szolgálói, tömött kórosban, közepen a derék, fáradhatlan énekmarnaggyal, Borsay Samu ural. A vezetői pálcá intésére megzendült az ének, a „matródal”, mit ködös Norvégia derült kedélyű fiaiak ajkairól esent el a kiváló operazagató és zeneszerző, Káldy Gyula. — A theologiai dalkar az éneket szívesen hallgatuk s végén megtapsoltuk.

Kis szünet után következett a második pont, melyet Baczó Mózes, IV. é. th. fölolvása töltött be, mely érdeklődést nem tudta kivívni a maga teljében, annak okául azt gondolom, hogy a fölolvások már eo ipso nem igen kedveltek ily alkalmakkor a fiatalok előtt, mely mindig inkább szereti a táncot in praxi, mint theoretice. — Külömben fölvasót is zajos tappsal jutalmazták.

A következő pont egy újabb bizonyosságát szolgáltatva azon régi s — mondhatvám — örök igazságnak, mely szerint az u. n. „gyöngébb nem” mindig erősebb s mindig jobban hódít. — Egy rég nem hallott, concertbéli kedvenő, Vince Dánielné ó ngát látta maga előtt a publicum s hallotta töle zongorán előadni a zeneírás Lisztnek egy szívet-leket megkapó magyar phantasiját, a „Magas repül” a daru”-t. Az a tapsvihar, mi a végső accordeok elhangzása után, ó ngát kedves játékaért jutalmazandó volt, — azt hiszem — elég tol-mácsa lehet azon esti, újabb sikerének.

Az ezután jövő két pont: a dramolette előadás s a kettős ének csak még inkább megerősítették a fenti igazság elismerésében, hogy t. i. a nők mindig erősebbek a hódításban. Dr. Farnos Árpádné ó nga ugyanis mély hálára kötelezte egy a rendezőseget, mint a hallgatóságot, midőn kegyeskedett szerepet vállalni mind e két pontban.

Negyedik pont volt a dramolette előadás. Színe került: „A másoló.” A neves academiens, Meilhac írta, Ábrányi Emil fordította Tárnya „legalább is olyan régi, mint a világ”, egy apa, a ki fel-találja leányát. A tárgy régi, de új és megkapó a tartalom, a mese is új s kedves a forma.

A szereplők derekasan mógállották helyüket. Kifünő volt az egyik főszereplő, a már említett Juliette (Farnos drné); de teljes mértékben kielégíthették a közönség kíváncsalmait a többiek is: a másoló (Józsa Gyula), Amelin (Tóthfalusi József), Mexence (Biró András) és József (Kállai József).

A darab előadása után Farnos drné ó nga és Girsik Gyula ur gyönyörködtek bennünk egy énekdúttal. A „Páros szöktetés”-ből énekeltek a náluk megszokott braourral. A kedves eszengettyű kettős dallamot gyakorolt és jeles játékaól ismert fiatal zenésznök, Eekstein Lajos kísérte zongorán.

Az utolsóelőtti pontot a kollégiumi vonós zenekar szolgáltatta a „Kúnok” című operából egy csinos „Egyveleg” precise előadásával. Úgyes játékok méltán kiérdemelte a bő tapsot, melyből azonban rozslánrész illeli a buzgó karnagyot, Zaida János urat.

A műsort a theol. dalkar zárta be. Zimai László közkedvel-ségű „Népszal egyveleg”-ből adott elő egyet újból csak ügyesen.

A mindenként sikerült előadást pompás kedvű táncmulatság fejezte be.

REFERENS.

VEGYES HIREK.

— Tordal Graff Erzsé k. a. amióta hazánkban van, minden felléptével diadalt arat. Nemesek kiváló tehetségét méltányolja ezzel a közönség, hanem megfelelő kifejezést ad az ifju művésznöknek a magyar irodalom és

nemzeti életnek Németországban kiváló buzgalommal és szép eredménnyel teljesített ismertetéséért. Itthon is kiváló érdeklődés várta: a színház minden helye előre lett foglalva, még a páholya alakított karzaton is, hogy ilyen még csak Blahéné felléptekor láttunk.

— A megyei bizottsági tag választás, kivált a Nagy-Enyed városi kerületben élénken folyt le. Szavaztak: 195. Legtöbb szavazatot Fogarasi Albert nyert t. i. 98-at, Z. Szócs Sándor pedig 96-ot. A nagy-enyed vidéki választó kerületben Csató Ferencz tövisi plébános választott meg 74 szavazattal.

— A nagy-enyedi regale ügyben f. hó 26-án tartották meg a törvényszéki tárgyalást Gyulafehérvárt. Több polgár arányosítási és az ev. ref. kollégium pedig tulajdonjogi keresetet adrán be, — az illetékesség kérdésében hozandó ítélet jogervényessé jutásáig az érdemleges tárgyalás felfüggesztetett.

— Bága Ferenc kir. esendő-főhadnagy, kis-küüllő megyei birtokos, a n.-szabeni társas életnek egyik előkelő alakja öngyilkossággal vetett véget életének. Temetése katonai díszsel ment végbe. Az elhunyt tanulmányait a Bethlen főiskolában végezte, majd a 3-ik huszár ezredben viselt hadnagyi rangot, később a csendőrségbe lépett be s tragikus végéig folyton N.-Szabeben volt állomáson. Nyugodjék békével.

— Gyász hír. Már özvegy Nagy Károlyné, szül. Demeter Giza s maga és kiskoru árvája: Károly, valamint az elhunytak szülei: Nagy János és neje szül. László Anna; továbbá az elhunytak testvérei: Nagy Ferencz, bpesti postatakarékpénztári hivatalnok, neje szül. Zsadányi Julianna, és gyermekeik; Nagy József nagyszabeni ev. ref. lelkész; Nagy Klára, férje Decsö Zsigmond erdősz és gyermekeik; Nagy Sándor, gyógyszerész. Nagy János járásbírósi aljegyző; az elhunytak sógora: Demeter Sándor kir. táblai írnök és számos közeli és távoli rokon nevében a fájdalom megmérhetlen sulya alatt mély gyászba borulva tudatja, hogy forrón szeretett férje, az önfeláldozó édes atya, szeretett gyermek, hű testvér, sógor és rokon NAGY KÁROLY, magyarigeui ev. ref. lelkész rövid de munkás életének 37-ik, papságának 12-ik és boldog házasságának 6-ik évében folyó hó 22-én, délután 3 órakor rövid szenvedés után elhunyt. Elnémultak az ajkak, melyek a szeretet szent igéjét hirdették. Utolsó dobant a nemesen érző szív; megdermedtek a gondoskodó karok; De nemesen érző lelke nem enyészett el; elszállott a halhatatlanság kertjébe, örök életre. Az istenben boldogultnak hült tetemet folyó hó 24-én, délután 3 órakor fognak örök nyugalomra helyezni. Magyarigen, 1891. november hó 23-én. Béke lengjen porrai felett!

— Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter rendelete a takács, fazekas, szita és rostakészítő iparüzésnek képesítéshez kötöttségéről 70305/VI, szám. Valamennyi magyarországi másodfokú iparhatóságnak, a Takácsipar-, fazekasipar-, továbbá a szita és rosta készítőipar oly iparágak léven, melyek kézműves természetűnek fogva rendszerint csak hosszabb gyakorlás utján sajátíthatók el, az 1884. évi XVII. t. cz. 5. §-ában foglalt felhatalmazás alapján, — az 1884. évi auguszt. hó 26-án 39.266, sz. a. kelt földművelési-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 2.§-ában levő lajstrom kiegészítéséül ezennel rendelem, hogy az idézett iparörvények a képesítés igazolására vonatkozó rendelkezései a takács —, a fazekas, továbbá a szita és rostakészítő-iparágakra is mindenben alkalmaztassanak, illetőleg a most megnevezett iparágakat ezennel a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé sorozom. Erről a hatóságot a hatósága alatt álló elsőfokú iparhatóságok megfelelő utatásisa és ahhoz tartás végett értesitem. Budapest 1891. november hó 7-én B a r o s s s. k.

— Az izákos asszony vége. Mindeaki ismerte Gróza Veronikát Borsómező községben. A közepes nagyságu, sovány asszony már megette java kényerét, mert ugy 75—80 éves lehetett, de azért szerette az életet, melyet kedvessé, fényessé, örömteljessé a páliuka ivás tett. Ivott és mulatott a vénasszony, amikor csak lehetett. Ivott reggel, ivott délelőtt, déliben, délután es este, ha lehetett — ivott mindég. És a volt az igazi szerencséseje, ha m i n d é g ihatott, mert akkor a korcsmában ült, ahol pedig nem érthette oly szerencsétlenség, mint érte utol-jára f. hó 15-én midőn csak délután ivott, este aztán haza indult a patak medrén keresztül, ott megsekkallott a köveken beleesett egy fél méter mély marha itatóba. s belefolyadt. A járási orvos megállapította, hogy bizony szegény Veronika meghalt s aztán eltemették.

— Meghívó. Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és termé zettudományi egyelet f. évi december hó 4-én d. u. 4 és fél órakor Gyulafehérvárt a városház nagytermében közgyűlést tart, melyre a t. cz. tagok ezen-nel tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgysorozata: 1) Elnöki megnyitó. — 2) Titkári jelentés. — 3) Muzzeumi jelentés. — 4) Pénztári jelentés. — 5) Felolvasás, tartja Veszely Karoly prépost ur. — 6) A választmány egynegyed részének kisorsolása, s azok helyébe új választás. — 7) Esetleges indítványok, melyek azonban a megalózó választmányi gyűlésen bejelentendők. A közgyűlést megelőző napon d. u. 4 és fél órakor választ-

mányi gyűlés tartatik, a közgyűlés napján pedig d. e. 12 órakor Püspök ur Nagyméltósága küldöttségileg meghívatik a közgyűlésre. Gvulafehérvárt, 1891. november hó 24 én. CSATÓ JÁNOS, elnök. KÓRÓDY PÉTER, tiltkár.

— **Kérelem.** Miután „Nagyenyed pusztulása 1849-ben“ című aiat megjelent történelmi korrajzom pár nap multával sajtó alul kikerül s a munka szétküldését megkezdhettem, tisztelettel felkérem azon urakat, kik előfizetési ivatek voltak szivesek elfogadni s azokon megrendelések történtek, méltóztassanak az ilyen ivatek, lehető rövid idő alatt kezemhez juttatni, hogy a megrendelt példányokat mindenik t. előfizetőnek kellő időben elküldhessem. Tisztelettel megjegyzem, hogy a 23 nyomott ivre terjedő munka 2 frt bolti áron lesz megszerezhető. Nagy-Enyed, 1891. nov. 28. Szilágyi Farkas.

— **A „szegény tanulókat segélyző kör“** f. hó 25-én tartott népes gyűlésében elhatározta, hogy pénzalapja gyarapítása céljából 1892. évi febr. 6-án gyermek bált rendez. A leány tanulók részére ez évben kiosztandó ruhadarabok elkészítését, Fűzi Katinka k. a. vezetése mellett, a kör nő tagjai vállalták el. A kiosztandó nagy mennyiségű ruhadarabok elrendezése és a szokásos karacsonfa felállítására teendő intézésével Papp Györgyné öngsa elnöklete alatt egy bizottságot bízott meg. Megállapodott, hogy közbejött akadályok miatt ez évben még csak egy fillérestélyt tart és pedig decz. 18-án, a decz. 12-re tervezett fillérestély megtartását későbbre halasztja.

— **Nyilvános számadás.** A theol. ifjuság által folyó hó 21-én rendezett estélyen felül fizetni sziveskedtek: Báldi Károly 2 frt, Nádori Vilmos 1 frt 40 kr., id. Bodó Károly (P. Ilva) 1 frt 20 kr., Józsa Zsigmond, Lukács János, (M. Csesztve) Ignác László, (Szász-Város) Basa Gergely (Sz. Kocsárd) 1—1 frt. Dr. Varró László, Pattantyus Antal, Mer. a. Lázár 60—50 kr., Dr. Farnos Árpád 50 kr., Gyárfás Zsigmond (M. Bükös) 40 kr., Polgári Károly 30 kr., Boér Károly (Ord), 20 kr., Kovács Pál (Sülye) 20 kr., Solymosi Miklós 15 kr., Matis Endre, Jancsó Sándor és x. y. 10—10 kr. Összesen 12 frt 45 kr. Fogadják a theologia ifusága nevében a nyilvánosság előtt is őszinte köszönetünk. Nagy-Enyed, 1891. nov. 25. BIRÓ ANDRÁS, theol. elnök. BELLE I. AJOS, pénztáros.

CSARNOK.

A pátrik.
Írta: Szabó Ferencz.
II.

Néztem, néztem s úgy tetszett, hogy ismerős vonásokat fedeztem fel a lehbbenő hajfodrok s a piros festék alatt. Igen, igen: láttam már valahol ez égő, mosolygó szemeket, e kerek arcot helyke kis bajuszával egygyütt; csak hogy ez olyan régen volt, hogy azóta bizony torzborzát nőhetne volna ki magát e pirinyó férfidisz. Meg a mozdulatokra is emlékeztem, a mint járkálás közben megrengette magát dölcegen kivetett lábain, a mint végig pödörintette nyalka kis bajuszát, húszáros. csókot kérő negéddel vágva hozzá a szeméivel.

Énekelni kezdett. Erre a hangra is emlékeztem; csak hogy egy kissé fátyolos volt, nem olyan, mint a midőn először hallám — tán a nagy auditoriumban, kiválva a többi közül, követve, visszaesalva a Gál Anti dörgő bassusától, minél mélyebben remegő hang még nem könyörgött a tenorhoz, hogy maradjon lent a földön, ne kapaszkodjék fel az égbe, hol úgy sem értené meg senki. Bizonyára itt hallottam! a régi szép kollegyomi életből cseng vissza lelkem emlékezetén, szivem hurjain keresztül.

Szomszédom, ki öres óráiban aligha nem — dalköltő, a valóságban pedig vajkereskedésbe verte a talentumát, azt a megjegyzést tette, hogy szörnyű hamisan énekel . . . Igaza volt-e, vagy nem? nem tudom . . . én nekem úgy hangzott, mint a legszebb szülő, a mit életemben hallottam, a Benedek Dénes szülője.

Néztem, sokáig néztem, de hogy ki légyen? nem tudtam megállapítani . . . Ismerős vonásait egy egésző rakva össze, olyan alak állott előttem, kit, a sejtelemtől indítva, kész lettem volna a keblemre zánni; de a mi a megismerést illeti, mégis csak elmosódott, álombeli alaknak maradt . . .

Másnap találkoztam vele az utcán. Ráismertem a járásáról; másként — hiányozván fejről a szép, göndör hajbodorulat, orra alól a hetykén felcsapott bajusz, melynek helyét rövidre nyirt sárkófeszertü borosta pótolta — sohasem lettem volna képes megállapítani az azonosságot. Istennem! miért is találkoztam vele? Minő szép dölceg alak volt a színpadon s ime . . .!

De mégis jó, hogy találkoztunk — paróka, festék s lámpaláz nélkül legott ráismertem . . . azaz ráismerni véltem, mert hát olyan régen volt az, a mikor utoljára láttam, hogy emlékeztem bátran cserben hagyhatott.

Izgyekeztem bizonyosságot szerezni. Elébe siettem s megszólítottam:

— Bocsnátot kérek, hogy így megtámadom . . . Ismerőnek tetszik az arca . . . ha szabad kérdenem nem erdélyi?

Enyedi ur rám nézett szuró szeméivel, min'ha az esteli eredmény után teljes joggal! — azt avarta volna kérdezni, hogy mersz ilyen tiszta magyarsággal beszélni, mikor most látsz életedben először tözsgyökeres magyart, te hanák! Ugy látszik azonban, hogy a fizimiskám megnyerte a tetszését, mert mosolyogni kezdett s meglehető kerekded, bár kissé színpadias reutinnal hajította meg magát.

— Szolgálatára: erdélyi vagyok — (?)
Eme kérdőjel a beszélő hanghordozására vonatkozik, ki válaszában kérdeni látszott, hogy mit akarok a tudakolódással.

— Nem enyedi? ha szabad kérdenem — vetettem fel az újabb kérdést a nélkül, hogy zárjel közzé tett írásjegyére reflektáltam volna.

— Nem, kolozsvári vagyok — az az, hogy Kolozsvárt születtem, de Enyeden nővekedtem fel; tette utána, miután arcom nyíltan elárulta a csalódnak keserű kinyomatát.

— Akkor hát nem csalódtam . . . ismerem — szoltam határozott hangon s örvendve szoritottam meg a kezét. miután e kijelentés egész tisztára mosta alakját emlékezetemben. — Örvendek, igazán örvendek, mert magam is enyedi vagyok.

Szavaim váratlan hatást tettek Enyedi urra; olyan arcot vágott, mintha meghökkenett volna. No, hanem hát azért volt színész, hogy tudjon parancsolni a képes felének. Par pill-nat mulva már mosolygott s melegen szoritotta meg a kezemet . . . tan még meg is cókolt, ha úgy emlékszem reá; mert annyira elfozlálva voltam ama döbbenés-fele jelenség fő ötti gondolataimmal, hogy nem érkeztem megfigyelni színpadi ömlengéseit.

— Minő váratlan szerencse! lenkeudezett Enyedi ur harmadszor fogva hozzá, hogy kabajáról rám kenje a zsiros foltokat — Igazán váratlan szerencse . . . S hát csakugyan ismer?

— Igen — „látásból“; választoltam nyomtákkal miután megsejtettem e skeptikus kérdés okát . . . Vanuk emberek, kik nem nagyon szeretik, ha multjokról a fátyolt fellebbenti valaki.

— Nem személyesen? Nem, nem személyesen: tette utána, mintegy maga-magát biztatva . . . hiszen kegyed csak kis gyermek volt, mikor követve csillagzatom lelkem egéről leugrázó intéseit, oda hagytam a nyájas kis otthont napsugaras anyai szeretével, lelkemnek a gyermeki játékokon vesztel tünékeny álmaival együtt s beálltam porszemekből nagy dolgokat alapító napszamosnak, e sokat szenvedett nemzet napszamosának . . . igen . . . igen . . . s ime mégis rám ismert.

— Nem csoda: nagyon a lelkembe véstem a vonásait.

— Igazán? kérdé az előbb látott döbbenéssel. Hogy lehet az?

— Könnyen. Szomszédunkban egy ifju leány lakott, a nevét bár elfeledtem, csak azt tudom, hogy szép volt s igen szer-tett énekelni. Ehhez a leányhoz járt naponta egy deli barua ifju göndör fekete hajjal, felcsapott hetyke bajusszal, hatkőznep félig-meddig elhaugyolt ruhában, vasárnap pedig rendszeren úgy kicsipve hogy gyönyörtés volt ránézni. Azonban hétkőznep is fekete keztyű volt a kezén, mi nagyon emelte a szemem előtt; de még jobban az, hogy igen szápen tudott dalolni. Gyakorta elhalgattam, a mint kiment a szomszéd lányval a kertbe s aztán megeresztette csengő tenorját . . .

— Az én voltam — vágott szavamba Enyedi ur,

hatalmasat köhintve előbb, hogy kissé fátyolos hangja visszanyerje a régi tenor csengését.

Már az este ráismertem a színpadon.

— Igen? kérdé Enyedi ur jóleső mosolylyal, a szemim közé tekintve — különben nem is csoda, mert a mint látom, kegyednek nemcsak kiváló emlékező tehetése. de kitűnő sas szemei is vannak.

— Nem mondhatnám — nyáron a hó, télen a hó vakit.

— Igen? ki hitte volna! Akkor hát a lelki szemei élesek . . . s tehát megismert az este?

— Meg; csak gy a valóságban meg a lelkemben felmerült alakokat nem tudtam kellőkép összegeznetni.

— Elhiszem . . . közbe játszott a művészet, — a paróka.

— A felismert alaknak nem tudtam nevet adni.

— Nem? azt is elhiszem . . . hehehe! A művész lerug magáról minden salakot, mely a multhoz köti, még a nevét is . . . Családi nevem Tóth Jóska.

S ezzel a szemembe nézett mereven, tudakolva.

— Tóth? kérdém kételkedő mosoly kíséretében, miután a szomszéd leányhoz járó ifju Kis nevet hordott.

— Igen: Tóth — választolt Enyedi ur sebesen, mintha attól félt volna, hogy olyan valami talál eszembe jutni, a mi nem lenne szabad.

— Hm! akkor hát nem jól emlékszem . . . pedig olyan hiven áll lelkem előtt az a göndörhaju legény . . . határozottan tudom, hogy Kis Jóskának hívták.

— Lehet . . . tán vetélytársam volt . . . mert hát egy szép lányhoz nemcsak Tóth Jóskának volt nyilván az ajtó, hanem Kis Jóskának is, ha jól viselte magát.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Visszamaradt selyemszövetet 25%—33¹/₂% és 50% árengedmény mellett az eredeti árból küld öltönyönként és databonként, bér és vámmentesen HENNEBERG G. (cs. kir. szállító) selyem-gyári raktár ZÜRICHBEN. Mintákkal készséggel szolgál. Megkereső levelekre 10 kros bilyeg.

Nötlen praktikus gazdatiszt, ki az oláh nyelvet birja, jó írással bir, alkalmazást nyer újévtől kezdve.
BARCSAI MIKLÓS földbirtokosnál, Tartarián. 4—4

Dr. Schneider Alfréd,
n.enyedi ev. luth. pap, tanítja a 1—3
német nyelvet
magán órákban olcsó áron.

Egy csinosan divatos teljesen jó karban levő: pesti urfi (kutscher) **SZEKER** — és egy magas kerekű igen csinos — teljesen jó karban levő: **sárgabőr üléses „HOMOK FUTÓ“** eladó **Barcsay Miklós**nál Tartarián u. p. Alvincz.

Melyik lapra fizessünk elő?
Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az 29—34

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseink** gyorsasága, alaposága és sokasága. rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányuk gazdag tárháza tették az „EGYETÉRTÉS“-t népszerűvé. Az **örzsgyűlést tárgyalásokról** a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hü tudósítást egyedül az „EGYETÉRTÉS“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „EGYETÉRTÉS“ **kereskedelmi s tözsdéi tudósításainak** bőséggel s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő s iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „EGYETÉRTÉS“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, **annyi regény olvasmányt ad mint egy lap sem.** Két, három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „EGYETÉRTÉS“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „EGYETÉRTÉS“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden 1891.

Al készülv emberi ságban bosszúé ságban meg se az önfé ese kü bármí foka ne vetnek N lom — kik eg teik eli séget, kell áll kemény kritika köteles buzgó ködöne csak ny egy ne vónó k ható v mindke és a m indulat. A magata városut H dobnak Eg szakadat magas te dolkozva mokkal n nő szomd fejezések. A mekkorát hidján n visszaeml hid éppen kenés kio bele a m egy lélek jutott a t gyogó sz akkor ő házaságg nélkül, n örökké e korhely. találan e a sok ma gulatért, multság fiával eg gödve.